

Naißtööline ja talunaiisterahvas

Fr. R. Kreutzwaldi
aim. ENSY Riiklik
Raamatukogu

Iga päew kasvab töömiljakuse tõstmine tööstuse väerinnal uute
löökrühmade asutamisega.

Bildil — „Proletari“ vabriku noorte naißtööliste löökrühmad.

**„Naistöölise ja talunaisterahwa”
tellijad,**

kelle tellimiseaeg lõpul,
uuendagu tellimisi.

=== TELLIMISEHIND: ===
aastas 60 k., üksiknummer 15 k.

=== TELLIMISE ADRESS: ===

Ленинград 31, улица 3-го Июля, дом № 48. Издательство „КЮЛЬВАЯ“

20. rahvusvaheline naistepäew

„Meie räägime, et tööliste wälastamine peab tööliste eneste asi olema, samuti peab naistöölise wälastamine naiseltöölise eneste asi olema.“

Lenin.

20. rahvusvaheline kommunistiline naistepäew on ajajärgul, mil imperialistilised rööwikud ühises wäerinnas sotsiaal-faschistidega Nõukogude Liidu wastase alatu, enneolemata provokatsioonini lainetel purjetawad, et selle warjus palawikulise kiirusega sõjalist pealetungimist Nõukogude Liidu töötawate hullkade wastu ette walmistada, kes käesolewal ajal ennenägemata kiirusega sotsialismi ehitawad, täites 5-aasta plaani 4 aasta ja weel wähema aja kestel, ühiskondlustades põllumajandust ja häwitades kulakuid, kui klassi, ning kõiki kapitalistilisi elemente sotsialismi rajamise teel.

See on surmakuulutusjeks mitte üffi kapitalistilistele elementidele siin, meie Nõukogude Liidus, waid ka wäljaspool teda, mis neid kõiki häwinemise eel marru ajab.

Käesolew mõtluse ajajärg seab kogu töötawate hullkade ja eriti ka töötawate naiste ette terwe rea konkreetseid ülesandeid, mida naiseltöölised oma 20. rahvuswahelisel kommunistilisel jõudude ülewaatuse ja ridade korraldamise päewal ära unustada ei tohi.

Ühes tähtsamaks ülesandeks on meie riigi kaitse kindlustamine. Siin peame weel suurema energiaga kui warem tööd jatkama. Sel eesmärgil peawad töötawad naiseltöölised nii linnas kui maal riigikaitse ühingu „Djawidhim'i“ ridadesse koonduma, et selle kaudu meie sotsialistlik isamaad — Nõukogude Liitu — kaitsta ja kindlustada. Ühes sellega peame

ka sotsialistlik ehitustööd jatkama nii linnas kui maal.

Naiseltöölised peawad täna, oma rahvuswahelisel aastapäewal, kõik oma read muutma löökühmadeks meie suure sotsialistilise ehitustöö arendamise ja uue elu ehitamise alal.

Wäga tähtis ülesanne seisab naiseltöölistel ees küla kollektiwiseerimise ja kulakute, kui klassi, likwideerimise alal. Ilma naiseltöölise kaasabitada ei ole neid ülesandeid võimalik täita. Naiseltöölised peawad näitama, et nad küla sotsialistilise ehitustöö esimestes ridades sammuvad, olles esimesed kollektiivi astujad, ning kulakute, kui klassi, häwitajad, puhastades eneste organisatsiooni — delegaatide koosseisude — ridu kõikidest „külgekleepinud“ jõukatest elementidest.

Küla töötawad naiseltöölised peawad kõige aktiivsemalt osa wõtma kowadiseft külmihooetööst, mille edurikkast läbiwiimiseft oleneb meie sotsialistiline ehitustöö nii külas kui linnas.

Naiseltöölised peawad oma rahvuswahelisel aastapäewal kõik jõud mobiliseerima selleks, et meie kollektiivid ja üffid töötawad majapidamised täielikult täis saaks külwata oma põllud ning anda nõuetawa arwu põllumajanduse walmistustiliseft toodanguft.

Samuti peawad ka linna naiseltöölised oma brigaadid maale saatma, et seda tööd edurikkalt läbi wiia.

Naistöölised wabrikutes ja tehastes peawad tänase päewa lõõppäewaks

kuulutama — tööviljakuse tõstmise alal, võitluses tööst puudumiste vastu ja selleks, et täna nõi nais- ja mees- tööliste hulki sotsialistlike võitluse riidadesse tõmmata. Iga naiseltfiline peab teadma ja tundma, et meie edukas sotsialistiline ehitustöö, meie kindel tahe ja võitlus paremaks toetuseks on kapitalistlikes maades võitlevatele proletaarlastele, eeskätt naisproletaarlastele, kes seal äärmise kurnamise all ägavad.

Täna, 20. rahvusvahelisel naistepäeval, mil kogu ilma töölisteklass ühes naistööliste hulkadega oma ridu otustawale võitlusele korraldab, on meie palawam proletaarne terwitatus ja soov:

Fulgelt ja wankumalt edasi — meie oleme walwel!

Elagu rahvuswaheline kommunistiline naistepäew!

Elagu üleilmne proletaarne rewolutatsioon!

Mits maanaine peab teadiseft külwihoogtööst aktiivseft osa wõtma

„Kana ei ole lind ja naisterahwas pole inimene“, toonitab kodanlik wanaõna. Sellest wanaõnast hoidsid kõwasti kinni kodanlus ja mõisnikud enne rewolutsiiooni Wenemaal, ja ka praegusel ajal on ta majaw kapitalistlikes maades. Nii oli enne rewolutsiiooni Wenemaal kui ka praegusel ajal wäljaspool Nõukogudemaa piirid naisterahwal peaaegu ta ainulene töowäli kõõgis, kirikus ja laste juures. See on iseenesest mõistetaw, sest perekond on üks eraomanduse — kapitalismi — kantidest, ja sellest kantist peab kodanlus kõwasti kinni.

Dottoobrirewolutsiioon wabastas naisterahwa.

Uue ilma ülesehitustöös on miljonite kollektiivne jõupingutus üheks suureks edasitõutawaks jõutks. Sellest tööst ei wõi mitte naisterahwas kõrwale jääda.

Tuletage meele, mida ütles Lenin, et enne ei suuda meie sotsialismi üles ehitada, kui töölinnaisi ja maanaisi sellele ehitustööle pole tõmmatud.

Kohati püüawad aga nõukogude waenlased — kulakud ja papid — maanaisi ühiskondlifest tööst eemal hoida. Meie suured saaputused üldmajanduse tugewenemises, eriti tööstuses, on naisterahwa aktiivse osawõtmisega seotud.

Käesolewas teadises külwihoogtöös on tema aktiivne osawõtmine wäga tähtis.

Siin peab maanaine eriti uute eluwormide läbiwiimise juures abiks olema. Kerge on temal kollektiivmajapidamises lapsi kaswataada, kus lastedõimed, lasteplatid ja lastemajad sisse seatud. Lapsed saawad kollektiivmajapidamistes paremini kaswatatud, kui üksimajapidamistes. Üksimajapidamises on maanaine kui „raudmoonamees“ hommitul enne päitese tõusu kuni õhtu hiljani jalul. Kodune töö rööwib temalt kõik ta waba aja. Lehelugemiseks, ühiskonnatöök ei jää sugugi aega üle. Tagajärjeks on see, et maanaine, kes mitu aastat lapsena koolis käies hästi kirjutada ja lugeda mõistis, juba 40—50 aastate ümber hoopis lugemise ja kirjutamise unustanud on. Pole ka siis ime, kui üksikud maanaised käesolewal ajal, kus kollektiiviseerimine ja kulaku, kui klassi, likwideerimine külas käimas on, aktiivseft mitte uute eluwormide poolt, mis eriti just nende elu kergendawad, waid nende vastu wälja astuwad. Kirjaostamatuid maanaisi on pappidel ja kulakutel kerge oma mõju alla wõtta.

Arusaaja talunaine peab kõigiti seba agromiinumumi, mida kohalised agronomid soowitawad, aitama läbi wiia. Sellega tõstame põldude wiljakust ja riigi kui ka endi käiekäitu. Suurt võitlust peawad praegu maanaised loomade ühiskondlustamise vastu, unustades siinjuures, et ühises, puhtas, õhurikkas, walges laudas

lehmad paremini sööwad, rahulikumalt end tunnewad ja selle tagajärjel rohkem piima annawad. Muibugi mõista wabaneb maanaine selle läbi alalisest raskast toimetusest.

Rehwiitud ja kestmitud maanaised! Kui tahate, et teie lapsed terwetena ja elurõõmsatena üles kaswaksid, siis andke nad kollektiivmajapidamiste juures olematesse lasteaedadesse. Kui tahate wabaks saada kodusest orjusest, siis töötage selle kasuks, et ka teie majapidamised saaksid kewadisel külwihoogtööl kollektiivmajapidamisteks muudetud. Kui tahate, et teie põllud hästi wilja kannaksid, siis aidake, et agromiinum ka teie majapidamises saaks läbi

viidub. Kui tahate lahti saada kulatu rõhumisest, siis aidake kaasa tema, kui klassi, liitwibeerimisele. Olge ettewaatlikud pappide, kulakute ja nende sabarakkude sofistamate ja meelituste wõrku lange mise eest. Mendel on nägu heatahtlik, sõnad soojad ja meelitawad, aga pönes kannawad nad teie wastu sõjariistu.

Wana ilmatord paneb ägedasti wastu. Sellest wõitlusest peab maanaine aktiivselt osa wõtma, et seda ilmatorda jäädawalt häwitada.

Ühisel jõul, ühisel jõupingutusel loome uue, parema ilmatorra — sotsialistilise ühiskonna.

A. Loopor

Kuidas tuleb maanaisel oma elu fergendada

Talunaine üksikmajapidamises.

Swine hommit. Päike alles tõusmas, kui Dsatalu Mari lüpsituga lauda poole tõttab: waja kärmesti teha, sest küla kari läheb warsti wälja.

Kuus aastat tagasi eraldus Mihtel wenaast ja asutas oma majapidamise. Kuue aasta eest ühendas Mari oma elu Mihtliga.

Maalapite on lehw, tahab head harimist, et seal midagi kaswaks. Neil on üks hobune, kaks lehma — teine hiljuti lüpsma tulnud — paar lammast ja seapõrsas.

Mari on alles 26-aastane, kuid lapsi on neil juba kolm: Julu 5-aastane, Ilmar 3 ja tütreke alles näbaline.

Raske on Maril küürutada, sest selg on alles nõrk, aga teha pole midagi, sest töö tahab teha. Hea et seekord oli Sauna Maali sünnitamise ajal abiks, paar päewa tegi isegi töid toimetused ära, aga kui Ilmar sündis, ei olnud teidagi aitamas.

Mari lüpsab lehmad, kurnab piima, ajab loomad karja, teeb tule paja alla ja sööb pörja. Mehele waja süüa anda, sest see ruttab heina niitma. Millal ta üksi selle heina maha jõuab niita, waja oleks peale lõunat abiks minna loogu wõtma. Kuid lapse pesu on aga pesemata, peenrad roh tunud, need tahawad hädasti tiktuda. Ka wiimane leiwatannikas on kääs — waja leib ära kasta. Zookse küll terve päew,

aga ikka ei jõua. Hirm on nende suuremate poistegaagi: eila pibi Ilmar kaewu kukkuma — ehmata kas wõi tangeks.

Nii tõttab Dsatalu Mari terve päewa, nii tõttawad kõik üksikitalu perenaised. Töö ja mure alati, ei puhkust kunagi. Peale sünnitamist hakka aga kohe tööle, — sellest need emaka haigused ja enneaegne wananemine. Wõib siin juttu olla lastekaswamistamisest? Hea, kui neile toitu saad, riidehilbud selga ja päsad jalga. Suhtub aga laps haigeks jääma — on siis oskust wõi aega teda ravitseda?

Talunaine kollektiivses majapidamises.

Juba enne päewa tõusu ruttawad lüpsjad lauta. Kõige ees läheb Komisarowi Leena. Ta elab juba 9 aastat „Heroldi“ kommuunas, Mostwa okrugis. Leena armastab oma tööd. Kommuunas on 125 lehma. Lant on awar, walge ja põrand kuuw. Piimanõud on korras ja puhtad. Iga lehma piimaand kirjutatakse üles. Piim wiatse iga päew linna piimaühisusesse. Lüpsjaid on 10. Igaüks lüpsab 11 lehma. Iga lüpsja tunneb oma lehmi ja need tunnewad lüpsjaid.

Lüpsjatel on puhtad põlled ees ja lihtsast nahast saapad jalas.

„Need riided annab meile juhatus, oma riideid meie siin ei ritu“, — ütleb üks lüpsjatest.

Seena peseb lehma udarad sooja weega puhtats, istub wäiksele pingile ja hakkab lüpsma. Ma algan temaga juttu, sest tahan teada, kuidas elab naine kommuunas ja kas tal on siin kergem kui talus.

Seena jutustab järgmist:

„Meil teewad naised igauks oma tööd. Mina olen lüpsja ja tean ainult seda tööd. Hommikul tõusen kell pool 4 üles, lüpsan 11 lehma, waatan piimandud üle, aitan piimandud kinni kordida ja jää peale panna. Kella kuueks wõi poole seitsmeks saame endi tööga walmis, wõtame hommikueinet, ja siis oleme täiesti wabad kuni kella 11-ni. Enamail kordabel lähme weel puhtama ja kell 11 lähme teisele lüpsile.

Selleks ajaks on lehmad söödud, laut koristatud, sönnik wälja weetud — seda teewad mehed. Kell 1 oleme walmis ja lähme lõunale. Lõunast kuni kella kuueni oleme wabad. Selle aja sees wõib igauks teha mis tahab. Mõni loeb, mõni mängib ehk õmbleb midagi, aga mõned käiwad metsas seenel ehk marjul. Pool 6 on meil õhtusöök ja kell 6 lähme lüpsma. Öhtul oleme täiesti wabad.

Nii möödub meie päew — teame ainult ühte ametit ja ei ole tarwis ennast suure töö pärast, nagu taludes, tükkideks tiskuda.

Söögi korrapidajad peawad aga weel warem üles tõusma. Nad tõusewad juba kell 3 üles, et kella 6 söögiga walmis jõuda, kuid selle eest on nad juba kella ühest wabad ja astuwad ametisse alles teisel päewal kell 9.

Linnukaswatajad, aia- ja põllutöölised tõusewad kell 7.

Hea asi on see, et meie oleme endi lastest wabad. Lapsed elawad meil wane-matest eemal. Seal on neil endi elu. Kolm kaswatajat ja üks lastehoidja walwawad nende järele. Seal on hea kord: lapsed peawad hambaid pesema, milleks on igal kruus ja hambahari. Hommikuti hõõruwad endid külma weega, selleks on neil igal oma käterätt. Lapsed ise walwawad üksteise kõrwade ja küünte puhtuse eest. Enne hommikueinet tehakse kehaharjutusi. Kui paha ilm, siis õpetaja mängib klaverit ja lapsed teewad kehaharjutusi toas, ilma ilmaga tehakse seda wäljas. Toolid ja lauad on neil kaswu järele.

Söögi ajal on igal lapsel puhas põlletee. Õpetajad käiwad nendega metsas ja wäljal jalutamas. Nad teewad loomade ja taimede elust õige palju. Minu 5-aastane Jaanike paneb mulle niisuguseid küsimusi ette, millele ma wastustki ei oska anda.

Lastedime meil ei ole, sest et rinnalapsi on meie naistel seeford ainult kaks — neile wõtsime hoidja kommuuna arwel, et emad saaksid üksteist tööst osa wõtta ja omal ajal puhata.

Meie leiame, et meie naistel on elu palju kergem kui talunaisel. Hea külg on see, et igauks meist teab oma ametit, tegid töö ära — oleb waba. Lapsed ei tüllita sind — neid kaswatatakse korralikult.

Paljud külanaised arwawad, et üks töö tüütab ära. Kuid meie wõime alati oma tööala muuta — tüdined lüpsmast, wõib tööki ehk põllule tööle minna. Mina, naiseks, olen küll lüpsmisega nii harjunud, et teist tööd ei tahagi. Meie oskame juba piimaarwet pidada, piimaproowi wõtta, teame, kuidas lehmi normi järele toita — nii et warsti oleme piimanduses päris eriteadlased kohe.“

Maanaise töökaitse.

Üks tähsam küsimus maanaise elus on raskajalgus ja rinnaga toitmine. Kellelgi pole jaladus, et raskejalgne naine töötab külas sünnitamise filmapilguni. Wahest juhtub see heinamaal wõi põllulgi. Ka ei ole see muinasjutt, et talunaine hakkab tihti teisel päewal juba tööle, isearanis siis, kui kodus pole wanemat inimest ja töö tahab põllul teha.

Naise terwis saab selle läbi rikutud, ta kaotab enneaegu terwise ja jõu.

Ainult kollektiivmajapidamistes wõib talunaine oma elu parandada. Paljudes kollektiivmajapidamistes on naiste töö- ja terwise-kaitse sisse seatud. „Raskejalgseid naised wabastatakse tööst riigi seaduse põhjal“, — nii on kollektiivmajapidamise sissemisest korras üles märgitud. See tähendab, et raskejalgset naist tuleb raskest kehalisest tööst 2 kuud enne ja 2 kuud pärast sünnitamist wabastada. Selle juures saab ta aga palga edasi.

Muidugi on iga kollektiivmajapidamises praegu oma puhkuse ajad — see

oleneb täiesti kollektiivi majanduslikest oludest forrast ja niisama ka juhatuse teadlikkusest. On kollektiiv jõutam, annab ta pikema puhkuseaja, on ta aga waene, siis lühema aja.

Tuleb ette ka niisuguseid kollektiivisid, kus jeda seadust weel üldse ei täideta.

1929. aastal andis kollektiivmajapidamiste tekkkoht välja seaduse, mille järele tuleb naiste töökaitse tingimata ellu wiia. Kollektiivide naised peavad ise sellest asjast huvitatud olema ja omale need õigused nõudma.

(Järgneb)

Ühtegi kollektiivmajapidamist ei tohi ilma delegaatide koosolekuta olla

ÜK(e)P keskkomitee ütleb oma märkustes delegaatide koosolekute ümberwalimiste kohta, et delegaatide koosolekud peab organiseerima igas kollektiivmajapidamises. Kohe peale kollektiivmajapidamise organiseerimist waja organiseerida delegaatide koosolekud. Meil luuakse küll ühismajapidamisi, aga delegaatide koosolekuid ei ole igalpool organiseeritud. Ei maksa karta seda, et kui ühismajapidamises pole parteirakkest, siis delegaatide koosolekuid organiseerida ei tohi. Selleks tarwis kasutada praktikantide ja schefide organisatsioonide jõudusid. Siamaani pole meie kõiki jõudusid ära kasutanud. Suurte ühismajapidamiste töölistele wõib ka delegaatide koosolekute organiseerimist usaldada, sest kui seltsimehed juhiwad suure ühismajapidamise tööd, siis wõiwad nad ka delegaatide koosolekuid juhtida.

Delegaatide koosolekuid tuleb organiseerida nii talwel kui suwel. Tuleb loobuda mõttest, et ainult sügisel peale K-k. ringkirja, ainult oktoobri- ja nowembri kuude jooksul tuleb delegaatide koosolekuid organiseerida. Meie peame neid organiseerima ühismajapidamise tekkimisega ja nende jõududega, mis meil ühismajapidamise organiseerimisel olemas.

Täna wane talw saab lahendada kollektiiviseerimise põhiküsimuse: nii kuidas meie ette walmistame külwihoogtööle, niisama tuleme sellest hoogtööst välja. Kewadise külwihoogtöö küsimus oli k.-k. pleenumil nii üles seatud, et ta peab olema täiesti enamline külwihoogtöö. Praegu peab töö sõjalist iseloomu kandma. Kui seltsiline on delegaadiks walitud, siis peab ta külwi-

hoogtööks walmis olema. Programm on hea asi, aitab meid õppimises, kuid nüüd on niisugune aeg, kus meie peame endi aktiivi nagu sõjawäes mobiliseerima. Mõneks ajaks wõib programmi edasi lükata.

Delegaatide koosolekud tarwis wiia praktilisele tööle, et need praktilised küsimused, mis seisawad praegu küla ees — agropropaganda, külwihoogtöö ettewalmistus, — et need küsimused panna delegaatide koosolekute peatöök. Rahulisest tööst tarwis töö sõjalisele laadile üle wiia. Igat delegaati waja külwihoogtöös wastawas tööpiirkonnas kasutada.

Täieliku kollektiiviseerimise raiooni delegaatide koosolekute töö näitab, et seal, kus töö on hästi sisse seatud, kus hästi töötawad parteirakused, kus delegaatidele antakse praktiline töö teha, — et seal delegaadid suure töö läbi wiiwad. Seda on tarwis arwesse wõtta.

Inimesi tarwis wõitluse korras ette walmistada. Tuletagem meeles imperialistliku sõja aegu, kuidas siis ohwitserid walmistati — neid walmistati kiiresti! Rahulisel ajal walmistati neid mitu aastat, aga sõja ajal aitas kolmest kuust, et neist koolis komandörisid teha. Meie õpetame delegaati harilikult üks aasta, aga nüüd peame seda wõitlusekorras mõne kuuga tegema.

Delegaatide koosolekud on meie peatugi külas. Delegaatide koosolekute kaudu mõjume naistehulkade peale.

Meie peame praegu delegaatide koosolekute töö nii ümber korraldama, et igaüks neist näitaks oma nägu, kui osawõtja küla sotsialistilisest ümberehitamisest hulkade, partei ja nõukogude ees.

Seda on meil tarwis saawutada. Aga meil, nagu näitasid ümberwalimised, on nii, et küla keeb, on käimas palawikuline kollektiwiseerimine, korjatakse wilja, klassiwõitlus terawneb, aga meie delegaatide koosolekut pole nähegi.

Tarwis on, et delegaatide koosolek mitte üksi ei räägiks ja otsusi wastu ei wõtaks, waid walwaks ka nende täitmise järele ja kannaks selle eest wastutust. Kui delegaatide koosolekud sel ja järgmisel aastal endid kui organiseeriwat jõudu ei näita külas, kes osa wõtab küla majanduslisest ja poliitilisest elust, kui nad ei näita endid kui

wõitlusüksusi, kes ühes parteiga ja nõukogudega osawõtawad kõigest sellest tööst, siis kaotawad ta hulkade ees oma lugupidamise. Meil on waja, et delegaatide koosolekud oleksid ühiskondlised üksused, kes walmistawad ette kaadreid, üksused, kes ühes parteiga osa wõtawad tööst ja wastutawad kõige eest, mis külas tehakse. Kui meie seda kätte saame, kui meie teeme niisuguse murangu, siis delegaatide koosolekud näitawad endid nii, kuidas nad näitasid endid linnas tööstuses, elu-olu ümberehitamises, kultuurküsimumustes jne.

Sidebüroo

Ilukirjandus

PUNANE NIIDIKE

L. BRUTUS. — Tõlkinud IDA MÄNNIK

(Järg)

Dimitril oli hommikul Raajaga wastik, raske seletus, mis weel raskemana oma süüst arusaamisega tundus. Oleks nagu kõik üles tunnistada tahtnud, kuid teadis, et Raaja ei andesta. Ära tema juurest ei wõi ka minna. Sest Tarina on ainult juhusliselt, kuid Raajat armastab ta tõsiselt. Oli pahane Tarina peale, nagu oleks see kõigis, mis juhtunud, süüdlane. Ei läinud tehase söögituppa, ei tahtnud teda näha.

XV.

Walgne kewadeõhtu. Soojalt, paitawalt sahlsewad wärsked lehed puudel, tahaks hellust, midagi arusaamatut, sooja.

Samast õhtust, kui Dimitri alles hommikul koju tuli, langes nagu mingi wari tema ja Raaja wahale. Örnused tõrjus Raaja tagasi, öeldes enese haige olewat. Näest kollane, kõhn, hoigas õõseti waltsest — Dimitril oli temast pisarateni kahju. Soowitas arsti juure minna.

— Raajake, wõib olla oled raskejalgsuse pärast haige? — Ja Dimitri silmad sätendawad, nii hullumeelselt oleks tahtnud last, iseäranis nüüd, kus ta nägi,

et Raaja ise ka selle pärast kannatas. Ja kui nüüd oleks Raajal laps olnud, kõik oleks lihtsalt iseenesest läinud.

Tuli meele Tarina: „Mina ka tahan last saada“. Wõib olla tõmbas see Tarina soow teda jälle sellel kewadisel õhtul sinna.

Söögitoas anti lõunat wilmastele hiljaksjäänud sööjatele. Tarina kandis sööke.

— Tere, Tarina! — Waatas, läks segaseks. Wärisewad käed, walab suppi üle taldriku ääre, ja weel segaseks läheb Tarina.

— Too mulle midagi!

Ja kui ta taldrikuga suppi tõi ja lauale pani, surus Dimitri ta kätt. Ta waatas õnnelikult Dimitri otsa. Dimitri sai aru. Ta armastab mind. Kuid unustades, et ümber on inimesed, waltis ta otsa, nagu kardaks, et ta ära läheb.

— Oli igaw, et sind näha ei saanud, Dimitri. Arwasin, et sa mind enam nähagi ei taha. Arwasin, et oled haigeks jäänud. Su naine on õnnelik, alati näeb ta sind, wõib sinu rõõmusid ja muresid jagada,

— Kas siis sinule minu mure tähtis on?

— Kõik mis sulle, on ka mulle kallis, Dimitri.

— Aga ma armastan oma naist.

— Kustus, nagu tuulest ärapuhutud lõke. Kahwatud palged, ainult rahulikult, õrnalt säravad silmad.

— Ma tean seda, ja ma ei ootagi midagi sinult. Tean, et armastad oma naist.

Aga kui ära läks, oli Dimitril kahju, soowis et tagasi tuleks.

Kuid ümber käratsesid inimesed. Kodus ootas Raaja. Mõtted jagunesid ja Dimitril oli tundmus, et see küsimus mingil teel lahendust pidi leidma. Selle poolitamisega haawab ta ennast ja Raajat, ja peaaegu ka Tarinat.

XVI.

Pikkamisi läks Dimitri koju. Toas on vaikne. Raajat ei ole veel. Siin on ta kleit, nii tuttav. Peegel. Wõttis peegli, nagu tahaks näha selles oma Raajat.

Midagi halba liikus hinges. Suitsetas, kuid suits ei peletanud rahutust, ainult mõtted wenisid peenikeste niitidena ühes suitsurõngastega.

Tarina, Oolja... milleks see kõik? Ta ju armastab oma Raikat, armastab tõsiselt. Nagu elusana seisab ta ees. Sinisilmaline, walgjad juuksed, punased huuled. Just nagu trammis nr. 13.

Soe tundmus paisutas rinda. Raajake, kallike! Kui mitte su närwid nii... kui tihedamini heliseks su naer hõbekellukestena... Mitte kusagile, mitte mingisugune Oolja poleks mind ligi wõinud tõmmata... Ja pahameelega muljus, wiskas paberossi minema.

Sellepärast et ta haige on, ja veel minu pärast haige, lähen teise juure! Kui inetu! Lihtsalt olen käest ära, eneselgi jälk.

Ja jälle mõõdawad sammud edasi-tagasi.

Armastan ainult Raajat, ja iga-sugused teised kohtamised on ülelligsed. Kui wäiklaseks olen jäänud. Wõin iga-suguse lugupidamise enese wastu kätada. Ja korruga julge mõte: Ei hakka

enam söõgituppa käima — kõigel olgu lõpp.

Ja kuidas see kõik nii lihtne on! Nagu midagi wärsket tungis hingesse. Ei hakka Raajat üksi jätma, ta armastab mind. Olgugi et närwiline — on ta siiski mu kallis Raika.

Kõik need tülitemised lõpewad iseenesest, kui Oolja enam ei ole. Ja ootas Raajat koju, kuulates, kas ei kosta ta sammud trepil, ja nii kallina, lähedana oli talle ta Raaja.

Ja ku wälisukse liikumist kuulis, oli ta trepil wastas.

— Miks täna nii õrnasti?

— Raajake, kallis, oled wäsinud?

— Imelik, et sa juba kodu oled, — „juba“ rõhutas Raaja.

— Pole tarwis, Raajake.

— Miks pole tarwis, aga ütles siis mulle, kui sa mind kalliks pead, miks käid veel teistega?

— Mina?

— Jah, sina! Ma tahan teada, kes ta on?

— Kuidas?

— Kuidas — aga kellega sa söõgitas toas wiisi räägid?

Ütelda — aga mida ütelda, ei tea Dimitri isegi, ei tea, kes on talle see tüdruk. Öelda, et see on tüdruk, kes armastab teda?

— Aga sa luurasid?

— Miks luurata, — inimesed räägivad?

— Noh, siis kuula inimesi ja ära küsi.

— Dimitri, miks sa waletad?

Aga kas ta teab „miks“? Ei taha rääkida Tarinast. Raaja ei saa temast aru, kuid kaotada oma Raajat, teha talle haiget, ta ei wõi. Ja eks nüüd, mil ta kindlasti Tarinaga wahekorra lõpetada mõtles, oli see ükskõik — ütleb ta, ehk ei? See oli ainult korraks — ja wiimaseks. Aga Raaja närwilikkust, etteheiteid — neid on ta ära teeninud. See läheb üle! Kui Raaja teaks, kui kallis ta temale on!

XVII.

— Raaja, miks sa nii külm ja ükskõikne mu wastu oled?

— Ma olen haige, mitte ükskõikne.

— Mine tohtri juure, Raaja, kuula järele, mis sul õige on?

Raaja silmist purskawad pisarad.

— Ma käisin tohtri juures: munasarja põletik on mul.

— Tähendab, sa enam ei... — ja wastust ei tulnud, rippus huulitel küsimusena:

Sünnitada?

— Arusaadaw, — löi käega, pea rinna, ölad kokku wajunud, nagu hoopid oodates, ja waewalt sosistawad huuled:

— Ei kunagi!

Kui oleks selle „ei kunagi“ wihaselt öelnud, kui Raaja oleks kisendanud, Dimitril poleks mitte nii walus olnud. Olid selles lauses lõpmata kahetsus ja meelegeide, tusk ja teadmata tunne millegist möödapääsematust, kaotusest.

— Ma tean, ükskõikne pole mul enam elu. Sa ei anna mulle seda kunagi andeks. Ma tean, ma ei andesta seda ka enesele. Tõrele mind, mul on siis kergem.

Dimitri käsi silub Raaja juukseid, kuid sõnu ei leia, neid ei ole. Tal on kahju Raajast, kõigest hingest on kahju — ja siin oleks tarwis sõnu lohutuseks, oleks tarwis rääkida, kuid neid ei ole.

— Sa waikid, Dimitri?

— Mul on raske, Raaja, ära nuta, rahusta end. Jääd weel haigeks.

Aga aknast tungib lõbus, noor, walatu naer. Dimitrit tõmbab wälja tänawale, tahaks unustada, olla üksi. Kuid tal on kahju jätta seda nõrka Raikat üksi.

Saab aru ta mõtetest.

— Ma lähen magama, Mitja; sa, wõib olla, tahad jalutama minna?

— Ja, Raajake, ma lähen.

— Tema juure, selle suurte juuks- tega?

— Jälle?

— Jälle, jälle ja jälle! Muidugi mine, wõib olla saad temalt lapsegi?

Andis hoobi nagu piitsaga, walusalt, walusalt sellepärast, et wõib olla salaja, enese teadmata, mõtles ka Dimitri sel- lest. Kerkis wiha:

— Wõib olla?

— Soowin õnne!

Kuidas see kõik waewab? Pole jõudu wälja kannatada. Ja alles wiimasel trepiastmel rahunes, wabanesid sõrmed rusikast. Waikne õõ wõttis teda pehmelt oma hõlma, rahustas jaheda tuulega. Kuhu läks?

Mõtleta, sihita, isegi ei tea kuhu. Nii lonkis Dimitri, kuna sai tagasi tasa- kaalu, jäi rahuliseks. Pööras koju.

— Ruduhin! Ma tulin sinu pole.

Ta ees seisis tuttaw, Pawlow, see, kellega kord teatris kohad ümber wa- hetas.

— Kuule, Ruduhin, mul on sulle wäike kirjake. Tarina saatis, käskis tingimata sulle ära anda.

— Aga kus sa?...

— Ma sõön nüüd söögitoas.

— Hea küll, — wõttis wastu, ei lu- genud, ja seni kui ühes sammusid aru- tas: — Kui Pawlow ära läheb, wiskan minema, lugema ei hakka, milleks. Kui kord juba lõpetasin, siis on tarwis ka kiri katki rebida, ja, ja, pole tarwis lugeda.

Kuid kui Pawlow kõrwale oli pööra- nud, ei wiskanud Dimitri kirja maha, waid tegi ootamatalt kirja lahti ja luges:

„Tule täna mõneks minutikski. Mul on sulle wäga tähtsat öelda.“

O. T.“

Dimitri rebis kirja lõhki, wiskas mi- nema. Kodus leidis Raaja haigena. Kutsutud arst ei tulnud. Raaja hoigas ja wiskles rahatult. Ööd läbi hoolitses Dimitri haige eest, ööd läbi mõtles: „Mis tähtis küsimus sundis Tarinat kir- jutama?“ Wõib olla oli tingimata tar- wilik sinna minna. Ta ei oleks ju ilma asjata kutsunud!“

XVIII.

— Mitja, sa sõõ lõunat täna söögi- toas, ma tulen hiljem.

— Ei, Raajake, ma otsin parem ko- dunt midagi.

See ei olnud kartus Dimitril Tarina eest, ei! Ta lihtsalt ei tahtnud sinna minna, ei tahtnud teda näha ja juhus- likku juttu algada.

Raajale oli see meelt mööda. Ta kõrwu olid selle tüdruku kohta mõned

jutud ulatanud, ja Dimitri söögitoas käimine ärritas teda.

— Kuidas tahad, Mitja!

XIX.

— Raaja, miks sa nüüd raamatuid oled armastama hakanud?

Raaja wiiwitas wastusega. Tõstis silmad, kuid tükk aega ei näinud nad Dimitrit, waid nagu oleks näinud seda, millest praegu luges.

— Raamatuid? — pärib uuesti.

— Ja, Raaja, tundub nagu ei elaks sa tõelise eluga, aga raamatutega.

Õelda, õelda, et raamatutes on helged silmapilgud, raamatutes on see, mida Raaja nii wäga ihkab. Kuid sõnad ei tule. Ainult surutult, ei tea miks:

— Armastan raamatuid.

Sellest oleks wõinud tekkida elaw mõttewahetus, küsimused, kuid Dimitri suitsetab, ujub sinine peenike suitsuriba — ja toas walitseb waikus.

Tasa langeb õhtu, waikselt hiilib tupp wälge suwine ämarik.

Raaja lamab lahtiste silmadega. Mõtleb millegi üle. Raamat on käes, kuid ta ei loe. Dimitri astub ta juure, nagu ta jutlemist ära hoides jälgiwad ta silmad jälle raamatut.

Uksest aknani ja tagasi möödab Dimitri rahutul sammul tuba ja jälle haarawad rasked mõtted.

Raaja on nii otsa jäänud. Nägu mitte kahwatu, aga haiglane, kollakas. Käib arsti juures.

Ja enne nii kerge küsimus: „Kuidas on lugu sinu arstimisega, Raaja?“ — jääb praegu ainult tummaks huulte liigutuseks.

Raaja ei räägi enam kunagi oma haigusest. Läheb ja tuleb, tihti ärritatud ja kurb. Dimitri teadis, et käis arsti juures ja waikis, ei tahtnud ärritada.

Hakkas ringides töötama. Wahel tuleb koju elawana, lõbusana ja siis näib nagu oleks uuesti helisenud ruum, jälle uuesti alganud nende möödunud, endine helge armastus.

Raaja ärkas mõtetest.

— Mitja, ma lähen weldi, jalutan.

Juba kostawad tuttawad sammud trepil. Waatas aknast. Seal ta läheb, ilus, sihwakas.

— Lähed klubiss, Raajakel!

— Jah — — —

Kaua waatab Dimitri talle järele, kuni kadus tänawate ristteedele . . . Läks, wõttis raamatu, mida Raaja luges: „Ema ja laps“. Weel terawamalt tundis, kuidas Raaja last tahab. Sai aru, kui suur puudus tal lapsest on . . . ja hinge waewas teraw kahjutunne.

(Järgneb)

Laste lehekülg

Eedi ülesannete raamat

Kuulge, lapsed, mis juhtus Lauri Cediga, kes elab Cesis, Liivalaia tänawal Tallinnas.

See pole mitte lihtne wäljamõeldus, waid päris tõeline juhtumus, mis juhtus minewal nädalal. Cedi tuli tooli juurde tagedalt ja tufajelt ning wiskas ülesannete raamatu lauale. Ta jõi halwa numbri rehtenduse eest, millega ta juugi rahul polnud. Kõige pahem oli see, et tunnis midagi aru ei saanud, ja kodus polnud ta kellegi käest küsida. Isa kiwitööline, wähetirjaostaja, samuti ta ema, teised õed ja wennad alles pifitefjed.

Tõsi, on küll koolis wanem wend, lombat August, kes töötab montöörina elektrijaamas, kuid ta peab ennast millegi pärast uhkets. Midagi nagu warjaks Cedi eest, juri nagu Cedi ei tea, et ta kommunist on ja tahab Lenini sarnane olla. Cedi saab kõige wäga hästi aru, ja on ise ka kommunistide poolt ja fantsiitlaste wastu. Kuid kui August teda lollits peab — siis las pidada.

Kuhu me jääme? Ah ja, Cedi tuli koju ja wiskas ülesannete raamatu laua peale.

August tuli ka just praegu töölt, waatab Cedi otja ja naerab.

— Mis, kas rehtendus hammustab, wennakene?

— Mis ja naerad, parem juba aita. Seleta mulle rehtenduse ära.

Aga August ei vasta, ei vastu sellepärast, et tuleb Gustaw. Gustaw on Augusti sõber. Ja nad hakkavad kahekesi fofistama, ja Gustaw tõmbab taskust välja mingijuguseid õhuteft maisipaberist lehekesi. Maisipaberi peale on midagi trükitud, mida Gustaw Augustile näitab.

Lendlehed — arwab Cedi.

Kuid August pani juba tähele, et Cedi neid filmitseb ja teeb tigeada näo.

— Kasi uulitsale, — ütleb ta Cedile.

Cedi ei taha sugugi uulitsale minna. Ta läheb ettekotta ja paneb toa ukse pauskudes kinni. Toa ukse sees on pragu ja selle läbi on näha, mida teewad Gustaw ja August — nad loewad lendlehti. Kuid äkki lendab tuppä õde Juuli ja kistendab hingeldades:

— Kaitsepolitsei! Nad tulewad mõlemast uulitsa otsast. Nad otsiwad kommuniste, nad wõtsid juba Peetri kinni.

— Nad tulewad minu järele, — ütleb Gustaw ja hüppab hooga atnalauale ja kargab uulitsale.

Aken on aia poole. Cedi teab, et teda kätte ei saada, sest et aia kaudu saab ära jooksta teise uulitsasse. Suwitaw, aga mida saab tegema August, sest ta oma wigase jalaga ei saa välja farata.

Cedi näeb, kuidas ta hajameelselt ringi waatab ja lendlehti pihku haarates nad esimese kättepuutuwa raamatu wahela topib.

— See on ju minu ülesannete raamat, — fofistab Cedi endamisi. — Müüd wõtawad nad mu raamatu ära ja ma ei saa ülbse rehtenduse tundidele ette walmistada.

— Sealte nad tulewad. Misjugune mürrin ja kolin. Kaitsepolitsei ja kaitseleit on sõjariistus.

— Kas siin on Gustaw Mägi, — küsiwad nad.

— Kas sõjariistu on? Lendlehti on?

— Otsige ise, — wastab Cedi.

Ta on siiski tubli pois, et nii julgelt wastab. Mõni teine tema asemel oleks kartma löönud. Kaitsepolitseinilud otsiwad ta läbi. Ei leia midagi. Nad tuuseldawad mööda tuba ringi, paistawad woodi

segamini, wiskawad kõiit kapißt wälja. Üks neist loobib raamatuid riuilist maha ja filmitseb ja lehitseb neid hoolega.

Nad otsiwad lendlehti. Praegu wõtawad nad ülesannete raamatu. Siis wiiwad nad Augusti ära, nagu wiisid nad Peetri ja teisi kommuniste, mõtleb Cedi.

Mida teeb August? Ta seisab laua ääres, tuginedes terwele jalale. Elatanud kaitsepolitseinik hoiab oma kätt ta õla peal. Ülesannete raamat lebab rahulikult laua peal. Cedi otsustab. Ta ronib eestojast wälja ja hüilib salaja laua ääre. Ta haarab raamatu, kuid kellegi käsi wõtab ta kraest kinni.

— Seisa, poisijõmm, mida sa wõtsid?

Elatanud kaitsepolitseinik waatab ta otsa. August wahib ta ta otsa. Kuid Cedi pole nii loll, kui seda arwab August. Ei.

— See on minu ülesannete raamat, ma pean homseks oma tundi ette walmistama, — ütleb Cedi, — härrad, palun teid, lubage mul wõtta minu raamat.

— Näita, — ütleb kaitsepolitseinik. Kuid Cedi ei anna tema kätte raamatut, ei! Eitewaatlilikult, et mitte wälja pillata lendlehti, awab ta raamatu ja näitab peal kirja.

— Mul on juba nii kui nii halb nummer rehtenduse eest, härra kaitseleitlane. Kui ma ei walmista tunnile ette, siis olen ma kadunud.

Ja kaitseleitlane näeb oma ees wirka koolilast.

— Noh, mine pealegi, — ütleb ta.

Surudes ülesannete raamatu oma wastu, astub Cedi toast wälja. Ta ei waata tagasi, kuid ta teab, et August waatab ta otsa. Ta ei lähe ettekotta. Ta läheb uulitsale. Matukene uulitsal wärste õhu käes jalutada on väga hea.

Kahe tunni pärast lähewad kaitsepolitseinilud ära, segamini pöörates kogu korterit. Nad ei leidnud midagi. Cedi tuleb koju.

Ta läheb laua juure, mille juures isrub August. Ta ei wiska ülesannete raamatut enam lauale. Ta paneb ta pikkamööda ja lahkelt lauale.

August naeratab.

— Tahad sa, et ma sulle seletan rehtenduse, wennakene? — ütleb ta ja patutab Cedile õla peale.

Sõnumid

WALGEST EESTIST:

Metsik naiswangide piinamine walge Eesti türmis

Teadaanne

Tallinna-Haapsalu rahukogu prokuröridele ja kohtupalati prokuröridele.

Karistuswangimajas külastanud wangide omaksed teatasid järgmist: Karistuswangimajas olew Hilda S. wiidi peale töö lõppu wangla ambulatooriumi, kus tal käsutatud riidest lahti wõtta. Siis karanud S. kallale naiswahid Kreismann ja Käsperi, esimene haaranud S. kõrist kinni ja rebinud põrandale pikali, kuna teine, Käsperi, teda hirmsasti jalgadega tallama hakanud. S. kaotanud meele-märkuse, suust ja ninast woolanud rohkesti werd, nii et aluspesu üleni werega kaetud oli. Siis ajanud walwur metsikult S. suguosadesse käed ja toppinud suhu mingisuguse pulga, millega wigastanud raskesti suu ja suguosad. Näole

langenud nii rohkesti hoopes, et eee üles paistetanud. Lõpuks leitud wangi käest mingisugune omawaheline kiri kokkukeeratuna. Juhtumise juures olnud pealtwaatajaks wangimaja ülema abi Grünwalt.

Kui wang Weltson S. kongi tassinud ja sügawat meelepaha ja protesti awaldanud metsiku piinamise wastu, paigutatud Weltson kartsa. Sellesama osaliseks saawad ka teised wangid, kes julgewad sündmust prokuröridele tõetruult jutustada. Wangimaja ülem kiitis weel prokuröri juuresolekul, et wiimase kui hamba lõõn suust, aga kirjad pean kätte saama.

Niisugune on „demokraatia õigus ja kohus“.

Eesti töölistehest
„Tööliste elu“

Naistöölise elu Eestis

Naistöölise elu Eestis on äärmiselt willets, tööpuudus suureneb iga päewaga. Kes weel töötab kusagil wabrikus, sellel kärbitakse järjest palka, nii et tükitööline (25-aastase praktikaga) waewalt 100—150 senti päewas teenib, kuna noor, wilumata tööline, aga weel palju vähem. Materjal on päris kõlbmata, millest tööline saadusi peab valmistama, kuna iga pisem kui wiga loetakse praagiks, mille pärast tööline wärawa taha wisatakse. Wanemad töölised imestawad, et ei oska Eesti timukatele enam tööd teha.

Kaks kuud tagasi käisid siitsiwabriku naistöölised wabriku peremeeste juures terrori wastu protesteerimas, ning nõudsid palka juure. Direktor Wahmann wastas, et tema laseb wabrikul tööliste huwides töötada (et töölisid ikka tööd saaks!). Temal ei olla turgu, riie seisab ladudes, ja sellepärast ei olewat võimalik palka juure panna, ja kui teie streikima hakkate, panen wabriku seisma ja lasen teid kõiki lahti.

Wallandatakse eestkätt neid töölisi, kes on Nõukogude Liidus käinud ja sealsetest oludest räägiwad.

Naistöölise Eestis

Naisproletaarlaste häälekandja „Naistöölise“ sulutud

Jaauarikuul käesolewal aastal ilmus Eestis esimest korda naistöölise erikuu-kliri „Naistöölise“. Naisproletaarlastel Eestis tuli palju tööd teha ja waewa

näha, enne kui nende häälekandja päewawalget nägi. Kuid päewawalget nägi 2000 eks. ainult mõni sada, sest politseinikud ootasid ta ilmumist juba trüki-

koja ukse taga. Enne trükkimist ei panda aresti peale just sellepärast, et katsutakse poliitilise häwituse kõrwal ka majandusliliselt igapidi paraliseerida. Kui politsei „Naistöölise“ oli ära korjanud, siis hirwitatakse ta: „Sellega tegime neile jälle 25.000 marka (umbes 125 rubla) vastu püksa.“ Nii talitawad kurnajad ikka, see ei ole meile mingi ime.

Aga mispärast suluti siis „Naistöoline“? Kolme-nelja artikli pärast, kus naisproletaarlastele NSWLiidu tegelikku elu selgitati, mis oli muidugi wastand Eesti kodanluse laimule, teiseks näitas üks artikkel, kuidas Eesti ühes teiste

kodanliste riikidega NSWLiidu vastu imperialistlist sõda ette walmistab, ja lõpuks kutsuti kõiki naisproletaarlast kogu ilma imperialismi vastu wõitlusele. Nagu näete, ei olnud siin midagi, mis wale oleks olnud, tõde on aga neil, walgetel ronkadel walus kuulda.

Kuid meie, NSWLiidu naistöölised ja talunaised, mõistes hukka Eesti „wabariligi“ teguwilsi, kutsume teid, klassiõdesid, edasi wõitlema niikaua, kui kodanluse wõim on häwitatud. Ärge seisatage nende tõkete ees, mida kodanlus ette seab. Meie loodame, et „Naistöölisel“ on oma järeletuleja! Meie oleme alati walmis teid aitama!

Hilda M.

A.-s. „Tekstiil“ pankrotis

Jälle suluti pankrotti jäänud kudumise-wabrik „Tekstiil“, kus mitusada naistöolist tööd leidsid, kuid nüüd on nad nälja ja külma ohwriks määratud, sest wõimata on Eestis praegu uut tööd leida. Wabrikut juhtisid wanad wene walgekaardlased, kes metsikult naistöolistega ümber käisid. Meister ähwardas töolistest teha wahipeal olewaid sõdureid. Kui mõni tööline minutiks töö juurest oma asjatalituseks lahkub, siis saatetakse wärawa taha. Nii on „Tekstiilist“ aastas mitusada töolist läbi käinud. Kurnajate kannupoisid ta-

hawad igapidi härradele meeldida ja käiwad sellepärast töolistega nii jõhkralt ümber.

Wabriku walitsus ei maksnud õigel ajal töolistele palka wälja, pidas töoliste kopikaid mitu kuud enese käes. Töölised olid sunnitud selle aja nälgima.

Nüüd, kus wabrik suure waakumisega hingusele läks, sokutas wabrikant oma kannupoisid teistesse kohtadesse, kus nad jälle oma musta tööd wõiwad teha. Muist muste jõude saadeti Läti ja Leedu wabrikutesse töölisi piinama.

„Tekstiili“ tööline

MAALT:

Rohkem rõhku naiste tööle

Talunaisterahwaste edasiarendamine näib nagu „era töö“ olewat, millele kuigi suurt rõhku ei panda. Mõnes eesti asunduses on walitud naisdelegaadid, kellel suur tööpõld ees on. Delegaadid on küla aktiivsem osa, kes wana korda peawad häwitama ja uut, sotsialistlist korda üles ehitama. Kuid mõnes asunduses ei ole nad midagi ära püüdnud teha.

Talunaisterahwaste arenemist takistab ka üldine kirjaoskamatus, ja eriti poliitiline kirjaoskamatus. Kes siin süüdi on? Süüdi on osalt kohapealsed organisatsioonid ja tegelased, kõige rohkem

aga naisseilsilised ise, kes enda arendamise peale wähe rõhku panewad ja oma aja ilmaaegu palwetundidel ja tantsupidudel mööda saadawad.

Seltsilised maalt kirjutawad: „Kui naisdelegaatide ehk naiste koosolekut on waja läbi wiia, siis ei tule nad kokku, ütlewad, et ei saawat midagi aru, ega sellest ei olewat ka kasu. Kui juhtub aga tantsupidu wõi näitemäng olewat, siis on kõik platsis, ja tantsitakse õhtust kuni hommukuni. Kui aga neid näiteringist osa wõtma kutsutakse, siis ütlewad nad, et nad ei oska kirja. Ja sellepärast wõtawad näiteringist osa

ainult jõukamate tütreid, kes siis uhkustawad ja kehwemaid maha püüawad teha."

Tantsupidud tuleks tingimata ära kaotada ja selle asemel kultuurilisi töösid korraldada. Lugemistuba ja punane nurk peaksid selle eest hoolt kandma. Naiseltsilised, pange pidusid toime, et selle sissetuleku eest kirjandust ja õppeabi-

nõusid muretseda, kust te õppida võiks. Peale selle kuulutage naabruses olevate delagaatide koosolekute tööde wahel sotsialistiline wõistlus wälja, mis üheks tähtsamaks töö edendamise abinõuks on. Sammugem kollektiiviseerimise ja külwihoogtöö eesrinnas.

Kõik seltsilised tööle ja sotsiaalistselisele wõistlusele!

A. Kaasik

Meie astume kollektiivi!

(Pihkwa ringkond, Nowoselje raioon)

"Meie astume kollektiivi ja teeme laialist selgitustööd nende hulgas, kes weel ühismajapidamise tähtsusest aru pole saanud." Nii arutas ja otsustas Mogutowi k.-n. naiste üldkoosolek. Peale selle arutas koosolek ühismajapidamise kasulikkust, leides, et ainult ühismajapidamine wabastab naise täielikult kodusest orjusest. Arutati ka puudusi ja organisatsioonilisi wigu. Kuid otsus

wõeti kindlalt ja ühelhäälel wastu. Lõpuks kuulusid hüüded: "Julge pealehakkamine on pool wõitu!"

Samal õhtul astus üks seltsiline oma perekonnaga kollektiivi. Ootame ka teisi weel järgnema.

See koosolek andis selge tunnistuse, et naine saab aru nõukogude walitsuse ja partei poliitikast ja hindab seda õieti.

Ella S.

LINNAST:

Kuidas töötab naistööline linnas

Rasketes tingimustes alustas oma tegewust noorte löökrühm "Skorohodi" wabriku suures õmblusjaoskonnas.

Nimetatud jaoskonnas töötab 800 naistöölist, ja kui nendest 54 seltsilist endid löökrühmaks kuulutasid, siis muutusid kõik ülejäanud seltsimehed nende wastu umbusklikkudeks. Samasugune saatuse osaks saanud ka mõnede teiste asutuste löökrühmadele. Kuid, nähes rühmade tegewust, muutub ka tööliste waade ja arusaamine.

Eelpoolnimetatud jaoskonnas lõpetas löökrühm praagi täiesti ja tõstis töowiljakust märksalt. Kui need seltsilised ennem 1000 paari walmistasid, siis teewad nad nüüd 1200 paari. Kui nad warem 60 rubla teenisid, siis saawad nad nüüd 85 rubla.

Löökrühma agara töö ja korralduse tõttu sai uus õmblusjaoskond sotsialistlikes wõistluses teiste jaoskondadaga preemia (autasu).

Sellessamas õmblusjaoskonnas töötab ka "wanade tööliste rühm", kellel

igaühel 12—40-aastane tööstaash. Noorte löökrühm kutsus wanade rühma sotsialistilisele wõistlusele. Kui see üleskutse wabrikuajalehes ilmus, siis naeratasid "wanad", umbusklikult pead raputades, kuid kutse wõtsid nad siiski wastu. Siin näeme selgesti, kuidas noored tööstuses oma jõudu ja osawust pingutawad sotsialistilisesse wõistlusesse astudes wanade, kõige paremate töölistega, kes enne wõistlusest kuuldagi ei tahtnud. Sarnane tegewus äratas rohkem tähelpanu ja lugupidamist noorte löökrühmade wastu.

Kõne all olew noorte löökrühm ei ole mitte ainult töowiljakuse tõstjaks, waid ta on ka hea organisator, sest selle jaoskonna noored seltsilised on kõik agarad ühiskonnategelased: 3. industrialiseerimise laenu telliti juba enne tähtaega 4000 rbl. eest jne.

Praegu organiseerub juba teine noorte löökrühm ja loodame, et see aeg kaugel ei ole, kus "Skorohodi" wabriku suur õmblusjaoskond end terwena löökrühmaks tunnistab.

Haridusmaja naiste aktiivsusest

Meie Haridusmajas on märgata käesolewal talwal kaunis suur naiste aktiivsuse tõusu. Naistel töötab mitu ringi, näiteks: käsitööring, kust naised suure huwi ja energiaga osa wõtawad; sanitaarring, kust naised esimest abi igal õnnetul juhtumisel õpiwad andma ja sõja korral meesseltsilistele abiks olema; Oso-Awiahimi ring, kus naised samuti energiliselt tegutsewad.

Haridusmaja naiseltsilised korraldasid oma jõul „Naistöölise ja talunaisterahwa“ toetuseks pidu, mis kaunis ke-

nakese summakese sisse tõi.

Ka poliitõppuses on tänawu aasta naiseltsiliste seas rohkem huwi märgata, kui möödunud aastal. Ka massilistel koosolekutel ja loengutel kipub naiste ülekaal olema. Iseäranis koduste perenaiste aktiivsus on tõusnud, wõrreldes läinud aastaga. See on meile meie rahwuswahelisel naistepäewal heaks tunnistuseks, et meie areneme ja ei jää sugugi taha oma suurest sotsialistilisest ehitustööst osawõtmises.

Naistööline

P i h k w a s t

Jälle saabub 8. märts, meie rahwuswaheline naistepäew, kus wõime pilgu oma möödunud aasta töö ja arenemise peale tagasi heita. Iseäranis on talunaisel praegu suur ja tähtis ülesanne küla kollektiiviseerimise alal täita, kus klassi-wõitlus iga päewaga terawamaks läheb. Meie, linnanaised, oleme walmis külale appi minema ja toetame kõige jõuga küla wõitlust kulaku wastu ja sotsialismi eest.

Paljud maanaistest jälgiwad suure huwiga oma ajalehte „Naistöölist ja talunaisterahwast“ ja ootawad tema

ilmumist. Ka meie, Pihkwa naiseltsilised, oleme suutnud oma ajakirja tellijate arwu tõsta; kuna see arw enne wäga wäike oli, siis tellib nüüd juba 11 naiseltsilist terve aasta peale oma ajakirja.

Silski on meie klubis naiste seas weel niisuguseid, kes ei taha oma ajakirjast lugu pidada, öeldes, et seal pole midagi huwitawat, ainult küla-elu kirjeldused. Kuid need naiseltsilised peaks ise sulle kätte wõtma ja oma elust ka kirjutama, siis oleks ajakiri neile sama huwitaw kui küla-naistele. Rosalle

Kuidas linnas uut elu luuakse

Suurte, hiiglatehaste ja wabrikute juure hakatakse uusi linnasid ehitama, sotsialistilisi linnasid. Praegu on sarnased ehitused Stalingradis, Dneprostrois, Magnitogorskis ja teiste sarnaste tehaste juures. Uued majad ehitatakse suured, nõndanimetatud „tööraha kommuunad“ ehk „ühiselumajad“. Niisuguses suures majas on kõik koondatud: elutoad, söögitoad, raamatukogu, lugemis- ja puhketoad, kuid kõik saab olema üks. Peale selle ehitatakse sarnaste sotsialistiliste linnade juure ka „lastelinnakesed“, kus lapsed arstide ja spetsialistide — kaswatajate — juhatusel kaswawad ja arenewad.

Peale selle tahetakse praegustes elumajades kõik, mis võimalik on, koondada,

nagu: mehaneeritud pesumajad, pesulappimise töökojad jne. Siis weel jalandude parandamine, mis praegu käsitööliste käes, tuleb suurte tööstustesse üle wiia.

Meie näeme sarnaseid saawutusi välismaal, kus hästi korraldatud söögimaja võib hulgawiisi odavamalt, maitsemamalt ja puhtamalt toitustada walmistada, kui seda keegi perenaine kodus üffikult teeb. Kodanlus teeb seda muidugi kasusaamise pärast, kuna meie teeme sellepärast, et töölistel oleks tervem, et meie naistööline ja kodune perenaine wabaneks sellest töögist ja priimuse suitfust.

Iseäranis tähtis on meil tööliste puhkus, praeguse wahetpidamata töönädala juures. Meil puhkab iga päew 1/3 töölis-

teft, iga päew on $\frac{1}{2}$ töblistele waja anda kultuurset puhkust ja mõnusat olu.

Selleks on tarwis paremini korraldada klubide, kinode ja teatrite tööd. Meil on sel alal weel palju puudusi. Siin peaks meile appi tulema ka kooperatiiv, kes mitte ainult kauplustest huvitatud ei tohi olla, waid ka üldisest töbliste olukorrast.

Praktilise sammuga sel alal tegi Moskwas „Elektrosawod“. Ta tegi oma raiooni kooperatiiviga lepingu, et see toimetaks toibuained töblistele sobu kätte, organiseeriks sealaswatuse ja aiapidamise. See on tegelikult näitlik samm toibuainetega wa-

rustamise alal. Siin tuleb meil nüüd libe-
dasti töble hakata. Igas ettevõttes ja
asutuses tulewad kultuur-olulised komisjo-
nid organiseerida.

Geftkätt tuleb siin muudugi naistööblisi
töble rakendada ja ka noori, kes juba meie-
aja kaswatuse on saanud. Kultuur-oluline
küsimus ei tohi meil vähema tähtsusega
olla kui sotsialistiline mõistlus.

Ühiselt töble hakates loome uue olu,
sotsialistilise korra, wabaneme kõõgi orjusest.
Siis jääb meil ka rohkem aega enesearen-
damiseks ja tulewase soo paremini kaswa-
tamiseks.

Odawamale toitmisele

Niisuguse pealkirja all ilmus „Naistöö-
lise ja talunaiSTERAHWA“ eelmises numbris
artikkel, kus soovitatakse Taani õpetlase
dr. Hindhede retsepti järele käära. Artikli
kirjutaja on siin tahtmatalt määratusti tei-
nud, mida waja on parandada.

Taani dr. Hindhede on küll „kuulus“
oma kokaraamatutega, kuid ta kirjutas
neid oma walitsuse ülesandel
töblistele siis, kui töblised ka-
pitalistidelt palgalisa nõud-
sid. (Dr. Hindhede tegi oma „katsid“
ja kirjutas oma kokaraamatuid tõesti Taani
walitsuse kulus ja ülesandel). Kui töblised
nälga tundsid ja kapitalistidelt palgakõr-
gendust nõudsid, siis näitafid wiimased
näpuga Hindhede peale ja seletafid: lugege,
mis teadusemees toiluse kohta ütleb ja
siis näete, et „tõsine teadus“ on täiesti
selgeks teinud, et teie wäga lähedalt wõite
kogu oma peret paarikümne kopikaga päe-
mas ülewal pidada. Ka endistel tsari-
aegsetel eestil „rahwameestel“, kes Hind-
hede raamatu „maateelbe“ tõltsid ning
wälja andsid, oli arwatawasti sama siht
ja eesmärk töblisteklassi „aitamises“.

Rõdanluse õpetlane Hindhede wõis ju
ise küll wäga hästi end maafikatega, suh-
ruga, munawalgega jne toita. Kuid teegi
ei usu ometi, et tubli tööline, kes raskest
kehast tööd teeb, mingisuguste wesi-
kattulitega ehk klibidega toidetuks saab.
Tõsi, et Hindhede räägib, nagu wõiks ini-
mene ka sedafama süüa, mis sobuloomadki.
Seda räägivad paljudki professorid, pea-

legi tõsiste nägubega ja punastamatalt.
Kuid ega siis töblist ei wõi ikkagi sulbiga
ehk klibidega (wõi koguni heintega — see
ju ka „taimetoit“!) toitma hakata. Mitte
ükski kapitalist ja mitte ükski tema õpetla-
sest palgaline pole seni ise niisuguse
„hea ja odawa“ toitmisewiisi jünger olnud.
Nad ei söö ise läätselent, õhukeselt koori-
tud (ehk koorimata, nagu Hindhede pai-
guti soowitab) kartulaid, odawaid silksid
ühes peadega jne. Töblistele soowitawad
nad seda aga sellepärasi, et neil (kapita-
listidel) pole siis tarwis oma orjadele palka
juure panna, kuna seda wast isegi alandada
saab. Nad soowitawad töblisele
„odawamalt“ süüa, et siis ise
paremini süüa.

Sellepärast tuleb niisuguste muinasjutu-
liste kõõgiretseptidega äärmiselt ettewaatlik
olla. Meid ei wõi mitte nii kergesti us-
kuda, kuiqi need ka professorite poolt on
kõlku seatud. „Erapooletud“ teadlased tuis-
samad meid üpris tihti ka sel alal*).

Meie praeguse toiduainete kiskluse puhul
ütleme naistööblistele ja talunaiSTERALE, nagu
kogu töörahwalegi, parem otsetohe, et meil
on toiduaineid wähe ja sellepärast ajame
tõik piiskuga läbi. Oleme tõsiseid nälja-
aastaid üle elanud, oleme end nürusemalt
toitnud, kui Hindhede kokaraamat seda soo-

*) Kas pole umbes samane etstus ka „Edasi“
põllumajanduslikes lihas nr. 1, kus (lk. 16)
soolikaid, soolafiltsid, räimi ja muud „kõlku-
hoilikuks majapidamiseks“ soowitatakse? Wist
sattus ka „Edasi“ kaastööline „erapooletu tea-
duse“ niisuguse õnge otja.

mitab, kuid egas siis sellepärast meie must-lase hobuse moodi mõne professori-härra katseloomadeks ei saa.

Kui imelik see alguses ka vaistab, kuid kokaraamatutes on ka oma „klassiline liin“, pealegi wäga ja wäga suur. Toiduretseptid, mille järele kapitalistid ja nende Hindhebed ise sööwad, on sootuks teistsuused, kui nende palaaorjade omad. Nõukoode forid püüab selle poole, et see wahje täiesti ära kaots.

Taale töötaajale on tema organismi ja energia alalhoimiseks ja uuendamiseks iseseiswuseid aineid waja. Ja see toit, mis niisuguseid aineid kõige tergemalt ning kiiremalt annab, saabki siis kõige „odawamaks“ toiduks. Arwatawasti ei saa tõsine teadus niisuguseks toiduks ei wessiseid kartulaid, ei kliisid, ei soolikaid, ega ka marqariini kuulutada. Nõukoode maal wõime neid aineid ju küll süüa, kui muud ei peaks olema, kuid siis wõime neid isenda wiletsuses ja wuuduses, sööme hädasunnil, nagu kuuagi peaaegu ainult „woblat“ söime (aga siis oli ka meie tööwiljalus wäga niigel). Kui meie aga oma majanduse forda seame, kui meie oma põllumajandust kollektiwiseerimisega jõudsalt tõstame, siis unustame iseäi oma unendausdestki Hindhebede kokaraamatud täiesti ära ja hakkame elama nagu tõsised wabad inimesed. Siis ei söö meie enam seda, „mis kätte juhtub“, waid siis kaswatame ja muretsfeme toiduks seda, mida tahame ja mida waja.

Selle poole wüüame oma toitlusega ja see on Nõukoode toitluse „poliitika“. Naagu näha, on ka see küsimus (toitlusküsimus) läbi ja läbi ühiskondlik (sotsiaalne) asi ja oleneb maksiwast ühiskondlikust korrast.

R. Wakman

Mina, kui kirjatüki „Odawamale toitmisese“ autor, arwan, et forid, naagu sm. Wakman kirjutab, süüa seda, „mis tahame ja mida waja“, on tarwis juba nüüd sellel alal teaduslikke katseid teha ja uusi toitluswiise leida. Toitluse küsimuses oleme meie wäga maha jäänud, kuid õigel toitmisel on määratu suur tähtsus. Füüsilist ja waimlist tnaawat noorfugu ei kaswata meie mitte üksi teadmistega ja spordiga, waid toidul on siin suur tähtsus, sellepärast

raft tuleb selle peale suuremat rõhku panna, kui siamaani. Mõned arwawad, et ainult liha on toitem, kuid see ei ole õige — liha on küll toitem, kuid wiimafel ajal on teadus näidanud, et wastuõksa, ainult liha-toit termisele kahjulik on.

Minu arwates peame toitlustamisuses ka wõõrde tegema, ja iseäranis nüüd, kui meie linnas ja maal uuele kollektiiv ehk ühistoitmisele üle läheme, ja siin peab meie teadus kaasa aitama, samuti tuleb ka kodanliste teadufemeeste uurimisi wähest waeluse järjekorras tarwitada, wähest sealt seda wõttes mis kasulik on.

Lenin (ili komnoorsoolaste kongressil 1920. a.) ütles, et kuiäi meie ülesanne on wana teadust förmaldada ja teda häwitada, siis ei tähenda see weel seda, et meie teda ära ei kasutaks, sealt kõile seda ei wõtaks, mis meie kasulik on.

Meie, näitem, tarwitame ju tööstuses kodanlist tehnikat, mis ei wõi meie ka kodanlaste katseid toitluse alal ära kasutada. Ka odawamat toitlust wõime meie õpetada, kuid ainult selle wahega, et meie õpetuse siin ja eesmärk on teine.

Kapitalistid õpetasid seda selleks, et kurnamist diaustada, meie aga selleks, et kiiremini sotsialismi ehitada. Odawama toitmise all mõtleme meie seda, et leiame kallima aine asemele odawama samase wäär-tusega toitwa aine, mida wajab organism ja mis sealjuures termisele kasulik on. Meil tuleb muidugi selle töö alal kodanliste õpetlaste katseid ka ära kasutada, naagu juba tähendasin, wähest waeluse järjekorras, wähest wõttes sealt seda, mis kasulik on, wifates förwale igasuguse rambtu, mida meie tarwis ei ole. Wiimases kirjatuskis aga ei olnud seda tehtud, sinna oli sattunud, minu süü läbi, tehnilistel wõhjustel, dr. Hindhebe kodanline tarutus — tema raamatu lõyy, mis meie muidugi wõõdras ja wastuwõtmata ideoloogiaga on.

E. P.

Redkolleegiumi märkus:

Kirjatükk „Odawamale toitmisele“ tuli toimetusele wiimafel minutil ja et ta teatud wanalt kaastõõlifel ja tehnilise iseloomuga oli, ei jõudnud teda redkolleegium lõpulistult läbi waadata, mis muidugi lubamata wiiga oli.

Wastutaw: Toimetuse-kolleegium. Wäljaandja: „Külwaja“ (изд. „Кюльвая“).

11656

Hind 15 kop.

DE
11656